

**Ümumdünya Ticarət Təşkilatının Ticarətdə Texniki Maneələr haqqında
Sazişinin texniki rəqlamentlər, standartlar və keyfiyyətin qiymətləndirilməsi
prosedurlarına dair Azərbaycan Respublikası Hökumət orqanlarının fəaliyyəti
haqqında Sorğu Mərkəzinin və Bildiriş Orqanının**

ƏSASNAMƏSİ

Azərbaycan Respublikasının
Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent
üzrə Dövlət Komitəsinin
sədri Ramiz Həsənovun 28.07.2010
tarixli 111 sayılı Əmri ilə təsdiq edilmişdir

Birinci hissə: Ümumi müddəalar

Maddə 1: Anlayışlar

1. Bu Əsasnamədə aşağıdakı termin və anlayışlar istifadə olunur:

- 1) **Akkreditasiya** – fiziki və ya hüquqi şəxsin və ya orqanın konkret işləri (qiymətləndirmə və ya uyğunluğun təsdiqlənməsi sahəsində) yerinə yetirmək üçün səlahiyyətinin akkreditasiya üzrə orqan tərəfindən tanınması proseduru;
- 2) **Uyğunluğun qiymətləndirilməsi proseduru** - texniki rəqlamentlərin və ya standartların tələblərinin yerinə yetirilməsini müəyyən etmək məqsədilə birbaşa və ya dolayı olaraq tətbiq edilən istənilən prosedur. Uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurlarına nümunənin götürülməsi, sınaq, yoxlama, qiymətləndirmə, nəzarət, uyğunluğun təsdiqlənməsi, qeydiyyat, akkreditasiya və s. daxildir;
- 3) **Standartın layihəsi** – standartlarla bağlı milli prosedurlara müvafiq olaraq qəbul olunması nəzərdə tutulan və tələbata uyğun texniki şərtləri özündə əks etdirən, hazırlanıb və ictimaiyyətin müzakirəsinə təqdim olunan sənəddir;
- 4) **Texniki rəqlamentlərin layihəsi** – texniki tələblərin mətni, digər tələblər və yaxud da inzibati təminat da daxil olmaqla xidmətlər üzrə qaydaları əhatə edən, müəyyən əhəmiyyətli dəyişikliklərin edilməsi mümkün olmaqla, hazırlanma mərhələsində olan sənəd;
- 5) **Sorğu Mərkəzi** – texniki rəqlament, standartlar və uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurları ilə əlaqədar ÜTT-in digər üzvləri və ya ictimaiyyət tərəfindən verilmiş sorğunların cavablandırılması üçün ÜTT Üzvü tərəfindən təyin edilmiş orqan;
- 6) **Milli standart** - milli standartlaşdırma orqanı tərəfindən qəbul edilən və geniş istifadə üçün nəzərdə tutulan standart;
- 7) **Bildiriş Orqanı** –qəbul edilmiş texniki rəqlamentlər, standartlar və uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurları və ya onların layihələrinin mövcudluğu barədə ÜTT üzvlərinə bu Əsasnaməyə müvafiq olaraq bildiriş göndərmək səlahiyyəti verilmiş ÜTT üzvi tərəfindən təyin edilmiş orqan;

- 8) **Digər tələb** – texniki xüsusiyyətdən başqa, əsasən istehlakçıların və ətraf mühitin təhlükəsizliyi üçün və bazarda yerləşdirildikdən sonra insanların həyatına mənfi təsir göstərən məhsula qoyulan tələbdir ki, bu cür istifadə, yenidən dövriyyəyə buraxılma və yerləşdirilmə şəraitləri məhsulların tərkibinə və satışına əhəmiyyətli təsir edə bilər;
- 9) **Məhsul** – balıq məhsulları da daxil olmaqla, istehsal yolu ilə alınmış hər-hansı məhsul və kənd təsərrüfatı məhsulu;
- 10) **Standart** – mallara və ya onlarla bağlı proseslərə və istehsal metodlarına uyğun olaraq səlahiyyətli tanınmış orqan tərəfindən qəbul edilmiş, ümumi və çoxdəfəli istifadə üçün nəzərdə tutulan, qaydaları, rəhbər sənədləri və ya xarakteristikaları özündə cəmləşdirən normativ sənəd. O, həmçinin mallara, proseslərə və ya istehsal metodlarına tətbiq edilən dərəcədə terminologiyaya, işarələnməyə, qablaşdırmaya, markalanmaya və ya etiketlənməyə dair tələbləri ehtiva edə və ya yalnız bu tələblərdən ibarət ola bilər;
- 11) **Standartlaşdırma** - real şəkildə mövcud olan və ya potensial məsələlər ilə əlaqədar, ümumi və çoxdəfəli istifadə üçün müddəaların müəyyən edilməsi yolu ilə, məhsul, xidmət və proseslərə dair tələblərin qaydaya salınmasının optimal dərəcəsinin əldə olunmasına yönəlmiş fəaliyyət;
- 12) **Standartlar proqramı** – standartlaşdırma işinin həyata keçirilməsi üçün fəaliyyət növünün siyahısını özündə əks etdirən və standartlaşdırma orqanı tərəfindən qəbul olunan iş proqramı;
- 13) **Texniki rəqlament** – malın xarakteristikalarını və ya onlarla bağlı istehsal proseslərini və metodlarını (tətbiq edilən inzibati müddəalar daxil olmaqla), müəyyən edən və əməl edilməsi məcburi olan sənəd. O, həmçinin mallara, proseslərə və istehsal metodlarına tətbiq edilən dərəcədə terminologiyaya, işarələnməyə, qablaşdırmaya, markalanmaya və ya etiketləşdirməyə dair tələbləri ehtiva edə və ya yalnız bu tələblərdən ibarət ola bilər;
- 14) **Texniki şərtlər** – qəbul qaydaları və nəzarət üsulları daxil olmaqla, konkret tip, marka, model və növdən olan satılan məhsul və ya göstərilən xidmətə dair texniki tələblərdən ibarət olan və müvafiq qaydada hazırlanmış və hüquqi şəxs və ya fərdi sahibkar tərəfindən təsdiq edilən normativ sənəd.

Maddə 2: Əsasnamənin məqsədləri və imkanları

1. Bu Əsasnamə Ümumdünya Ticarət Təşkilatının (bundan sonra ÜTT) Ticarətdə Texniki Maneələr (bundan sonra TTM) haqqında Sazişinin icrası olaraq texniki rəqlamentlər, standartlar və keyfiyyətin qiymətləndirilməsi prosedurları sahəsində bildiriş prosedurları ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin vəzifəsini və iş metodunu müəyyən edir.
2. Bununla yanaşı, bu Əsasnamə Standartların hazırlanması, qəbulu və tətbiq olunması üçün Haqlı Fəaliyyət Məcəlləsinə əsasən Beynəlxalq Standartlaşdırma Təşkilatı/Beynəlxalq Elektotexniki Komissiyanın (bundan sonra BSO/BEK) Məlumat Mərkəzinə məlumatların ötürülməsi sahəsində Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin vəzifələrini və iş metodunu müəyyən edir.

3. Bu Əsasnamənin müddəaları və onun həyata keçirilməsi üçün təsdiq olunmuş qaydalar texniki rəqlamentləri, standartları və uyğunluğunun qiymətləndirilməsi prosedurlarını hazırlayan, qəbul və tətbiq edən bütün icra hakimiyyəti və idarəetmə subjektləri üçün məcburidir.
4. Azərbaycan Respublikasının digər qanunvericiliyi ilə tənzimlənmədiyi halda, bu Əsasnamənin müddəaları və onun həyata keçirilməsi üçün təsdiq olunmuş qaydalar ev şəraitində həvəskar tərəfindən hazırlanmış məhsullara, qeyri biznes fəaliyyətində istifadə olunmuş və təmir edilmiş məhsullara, alındıqdan sonra istehlakçılar tərəfindən təsviri dəyişdirilmiş məhsullara, incəsənət işlərinə, əl işlərinə, rəssamlıq işlərinə, unikal memorial və mədəni miraslara, şəxsi tələbatlara görə fərdi idxal olunan məhsullara şamil olunmur.

İkinci hissə: Milli orqanın vəzifələri

Maddə 3: Bildiriş tələbləri

1. Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi təminat verir ki, texniki rəqlamentlər, standartlar və uyğunluğun qiymətləndirilməsi sahəsində BST/BEK Məlumat Mərkəzi, ÜTT digər üzvləri və ÜTT Katibliyi ilə məlumat mübadiləsi aşağıda qeyd olunan məqsədlərə xidmət edir:
 - texniki rəqlamentlərin, standartların və uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurlarının layihələrinin hazırlanması mərhələsində şəffaflığın təmin edilməsi;
 - sənədin son versiyasının hazırlanması zamanı texniki rəqlamentlərin, standartların və uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurlarının layihələrinə dair təqdim olunmuş rəylərin nəzərə alınması.
2. Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin vəzifələri aşağıdakılardan ibarətdir:
 - Azərbaycan Respublikasının Bildiriş Orqanına texniki rəqlamentlərin və uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurlarının layihələrinə dair məlumat vermək;
 - Texniki rəqlamentlərin qəbul edilməsi üçün nəzərdə tutulan tarixdən ən azı 75 gün əvvəl texniki rəqlamentlərin və uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurlarına dair layihələrinin mətnləri ilə ÜTT üzvlərini təmin etmək və bununla da onlara rəylərinin bildirilməsi üçün imkan yaratmaq;
 - ÜTT üzvləri ilə təqdim etdikləri rəylərə dair müzakirələr və məsləhətləşmələr aparmaq;
 - Texniki rəqlmentlərin və uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurlarının son mətnini hazırlayarkən ÜTT üzvlərinin rəylərini nəzərə almaq;
 - Qəbul edilmiş texniki rəqlamentlərin və uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurlarının mətnləri ilə Azərbaycan Respublikasının Sorğu Mərkəzini təmin etmək;
 - Təcili hallar istisna olmaqla, texniki rəqlamentlərin və uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurlarının qüvvəyə minməsindən və dərc edilməsindən sonra bu tələblərə uyğunlaşmaq məqsədi ilə ən azı 6 ay müddətində vaxt vermək;
 - Əhatə etdiyi məhsulları göstərməklə və qısa təsvirini verməklə, standartlar, texniki rəqlamentlər və uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurlarına dair digər dövlətlərlə imzalanmış ikitərəfli və çoxtərəfli sazişlərin mətnlərinin surətləri ilə Azərbaycan Respublikasının Bildiriş Orqanını təmin etmək.

3. Təhlükəsizlik, sağlamlıq, və ətraf mühitin qorunması, aldadıcı təcrübələrin qarşısının alınması, milli təhlükəsizlik tələbləri və ya digər qanuni məqsədlər üçün Hökumət İdarələri təcili hallarda dərhal texniki rəqlamentləri və uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurlarını qəbul edə bilər və təcili atılmış addımın səbəbi və səmərəliliy də göstərilməklə, Azərbaycan Respublikasının Bildiriş Orqanı dərhal bu barədə ÜTT-in Katibliyinə məlumat verməlidir. Eyni zamanda, Sorğu Mərkəzini qəbul və dərc edilmiş texniki rəqlamentin və uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurunun mətni ilə təmin edilməlidir.
4. Bu Əsasnamənin 3-cü Maddəsinin 3-cü bəndinə əlavə olaraq, ÜTT üzvlərinin sorğusuna əsasən, Sorğu Mərkəzi onları təcili hallarla bağlı qəbul edilmiş texniki rəqlamentlər və uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurlarının mətnlərinin bir nüsxəsi ilə təmin etməlidir. Müvafiq dövlət orqanı ÜTT üzvlərinə rəylərini yazılı şəkildə bildirmək imkan yaratmalı, müraciət olduğu halda bu rəyləri müzakirə etməli və bu yazılı rəyləri və müzakirələrin nəticələrini nəzərə almalıdır.
5. Standartlaşdırma fəaliyyətinin əlaqələndirilməsini həyata keçirən Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi aşağıdakıları təmin etməlidir:
 - ən azı 6 aydan bir standartlarla bağlı proqramı (hazırlanmaqda olan və ötən müddət ərzində qəbul edilmiş Azərbaycan Respublikasının milli standartları) dərc etdirilməlidir;
 - Azərbaycan Respublikasının Sorğu Mərkəzini standartlarla bağlı proqramların, standartların layihələrinin və qəbul edilmiş standartların nüsxələri ilə təmin etməlidir;
 - Standartlarla bağlı rəylərin bildirilməsi üçün maraqlı tərəflərə 60 gün vaxt verməli və standartın son variant hazırlanan zaman həmin rəyləri nəzərə almalıdır.

Üçüncü hissə: Bildiriş (notifikasiya) Orqanı

Maddə 4: Azərbaycan Respublikasının Bildiriş Orqanı

1. TTM haqqında Sazişə əsasən bildirişlərin hazırlanmasında və göndərilməsində məsul olan Azərbaycan Respublikasının Bildiriş Orqanı Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin nəzdində fəaliyyət göstərir.
2. Bildiriş Orqanı aşağıdakı hallarda ÜTT Katibliyinə texniki rəqlamentlər və uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurlarının layihələri ilə bağlı bildirişləri aşağıdakı məqsədlərlə göndərir:
 - Hazırlanmış texniki rəqlamentlərin və uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurlarının layihələrinə baxılması;
 - Təklif olunanların Azərbaycan Respublikası ilə digər ÜTT üzvləri arasında ticarətə mühüm təsir göstərə biləcəyinin müəyyən edilməsi;
 - Bildiriş verilməsi üçün nəzərdə tutulan məlumatların ÜTT TTM haqqında Sazişə əsasən ÜTT Katibliyinə göndərilməsi.

3. Bu Əsasnamənin üçüncü hissəsinin üçüncü bəndində qeyd olunan təcili hallar mövcud olduğu zaman Bildiriş Orqanı dördüncü hissənin ikinci bəndinə əsasən ÜTT Katibliyinə qəbul olunmuş texniki rəqlamentlər və uyğunluğunun qiymətləndirilməsi prosedurları barədə bildiriş göndərməlidir.

Dördüncü hissə: TTM ilə bağlı Sorğu Mərkəzi

Maddə 5: Azərbaycan Respublikasının Sorğu Mərkəzi

1. Sorğu Mərkəzi Azərbaycan Respublikası Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin nəzdində fəaliyyət göstərir.
2. Sorğu Mərkəzi Azərbaycan Respublikasında texniki rəqlamentlər, standartlar və uyğunluğunun qiymətləndirilməsi prosedurları ilə bağlı vahid mərkəzdir və aşağıdakıları həyata keçirir:
 - ÜTT Üzvlərinin əsaslandırılmış sorğularını cavablandırır və Azərbaycan Respublikasının texniki rəqlamentlər, standartlar və uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurları ilə bağlı müvafiq sənədlərin əldə ediləcəyi mənbə barədə məlumat və sənədlərlə təmin edir;
 - Əhatə olunan məhsullar və sazişlərin qısa məzmunları da göstərilməklə, Azərbaycan Respublikasının texniki rəqlamentlər, standartlar və uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurları ilə bağlı ikitərəfli və çoxtərəfli sazişləri barədə ÜTT-in Katibliyinə məlumat verir;
 - Sorğu verildiyi halda beynəlxalq və regional standartlaşdırma orqanlarında və uyğunluğun qiymətləndirilməsi sistemlərində üzvlük və iştirak barədə məlumat verir.
3. TTM ilə bağlı Azərbaycan Respublikası və ÜTT-in digər üzvlərindən alınan bildirişlərlə əlaqədar Sorğu Mərkəzi aşağıdakı vəzifələri yerinə yetirir:
 - Sorğu əsasında ÜTT üzvlərini Azərbaycan Respublikasının texniki rəqlamentlər və uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurlarının layihələrinin nüsxələri ilə təmin edir;
 - Azərbaycan Respublikasının bildirişi ilə bağlı ÜTT üzvlərinin rəylərini müvafiq Hökumət İdarəsinə göndərir;
 - Texniki rəqlamentlər və uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurlarının layihələri ilə bağlı ÜTT Katibliyi vasitəsi ilə göndərilmiş ÜTT üzvlərinin bildirişlərini Hökumət orqanları və maraqlı tərəflərə göndərir;
 - Azərbaycan Respublikasının hökumət idarələrinin və digər maraqlı tərəflərin sorğusuna əsasən ÜTT üzvlərindən texniki rəqlamentlərin və uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurlarının layihələrinin tam mətnini əldə edir;
 - ÜTT üzvlərinin bildirişləri ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Hökumət idarələrinin və digər maraqlı tərəflərin rəylərini göndərir.
4. TTM-lə bağlı Haqlı Fəaliyyət Məcəlləsinin qəbul edilməsi ilə əlaqədar Sorğu Mərkəzi aşağıdakı vəzifələri yerinə yetirir:

- BST/BEK Məlumat Mərkəzinə hər 6 aydan bir standartlaşdırma proqramları (ötən müddət ərzində qəbul edilmiş və ya hazırda hazırlanmaqda olan Azərbaycan Respublikasının milli standartları) barədə bildiriş vermir;
- Sorğu əsasında standartla bağlı proqramların və ya ayrıca standartların layihələrinin nüsxələri ilə təmin edir.